

Posudek oponenta magisterské práce

Název práce: *K filosofickému vztahu soucitu a svobody*

Autorka práce: Bc. Kateřina Sváčková

Vedoucí práce: doc. Aleš Novák, Ph.D.

FHS UK 2016

Posuzovaná práce je věnována motivu vztahu soucitu a svobody. Východiskem takového zkoumání je intuice, jež obvykle staví oba pojmy do opozice či jejich vztahu nepřisuzuje větší význam. Autorka se v interpretaci opírá o filosofické dílo J.-J. Rousseaua a A. Schopenhauera. Jejím záměrem však není podávat komparativní výklad patřičných autorů, nýbrž zvýznamnit sledovaný vztah v kontextu myšlení dvou významných představitelů moderní filosofické tradice. Práce takto tematizuje oba textové korpusy z perspektivy, jež je nepochybně zajímavá a, namísto komparace, dospívá ke dvěma dílčím svébytným interpretacím (Rousseaua a Schopenhauera) a k třetí, problémově zaměřené, interpretaci vztahu soucitu a svobody. Oproti výše zmíněné intuici pak autorka představuje pojetí svobody založené na soucitu a určené nikoliv neomezeností možnosti chtění, ale spíše jako překonání egoistické nesvobody a, řekněme, spoutanosti člověka jím samým.

Domnívám se, že závěrečná teze je velice zdařilá a sama o sobě si zaslouží vyzdvížení. Úkolem oponenta je však především posouzení případných nedostatků práce. Těm se proto budu nyní věnovat:

Tím hlavním problémem je strukturace či rozvržení práce. Jakkoliv je deklarováno, že nejde o komparaci, práce tak vnějšně často působí. Důvodem je, že se autorce zcela nedaří dostatečně jasně ohraničit a podtrhnout vlastní interpretační pozici. Ta je často zastíněna jak důkladným výkladem obou autorů, tak poměrně rozsáhlou (ovšemže chvalitebnou!) referencí sekundárních zdrojů. Autorka jako by se nechtěla samostatně prosadit proti těmto dvěma autoritativním táborům – a je to škoda. Druhým důvodem, proč k tomu dochází, je, že teze práce připomíná, v parafrázi marginálního dánského autora, řeku Niger: známý je její pramen a kam ústí, ale její tok nikdo nevidí. Tím chci říci, že budování teze je přehlušeno jednotlivými drobnějšími analýzami a sledovat celkovou souvislost je díky tomu velmi obtížné.

Druhým problémem, který zaslouží vysvětlení, je volba těchto dvou autorů. Jistěže se nabízejí jako vhodný materiál, ale považoval bych za lepší, kdyby tato volba – a tím pádem i odhlédnutí od jiných autorů – byla provedena transparentně jako metodický krok.

Musím současně přiznat, že, k mému překvapení, považuji za o poznání lepší oddíl věnovaný Schopenhauerovi. Jistě to souvisí s tím, že Schopenhauer programově usiluje o systematické podání vlastní filosofie, ale i tak je mým přesvědčením, že rousseauovská část si s rozpory autorovy filosofie nedovede poradit tak suverénně, jako se to daří v případě Schopenhauerově. Zde, pokud ne jinde, chybí jasněji a silněji formulovaná samostatná interpretační pozice.

Několik konkrétnějších otázek:

Jak se k sobě má „pozitivně vymezená“ alias „absolutní“ alias „svoboda k...“? (s. 22)

V jakém kontextu uvažuje Rousseau o přirozeném stavu lidství?

Skutečně lze tvrdit, že v případě Schopenhauerově jde o metafyziku, zatímco u Rousseaua nikoli?

V jakém smyslu je svět „má“ vůle (35)?

Z formální stránky je práce standardním palimpsestem různých časových vrstev textu, jež tu a tam prosvítají a vznikají tak podivné vazby a jiné nepěknosti („Již ve spisu Emil čili o vychování Rousseau říká, že svobodný je ten, kdo činí svoji vůli.“?, s. 22. Nemám bohužel po ruce identické vydání *Emila*, ale něco mi tu chybí.) Chyb a překlepů je v práci početně.

V závěrečném hodnocení chci ovšem zdůraznit, že se jedná o nadstandardní práci, jež, navzdory někdy nepřilíhající prezentaci, dospívá k velice zajímavému a svébytnému vhledu jak do dvou významných autorů, tak do povahy vztahu dvou komplexních mohutností. Práce je jistě kvalitním výstupem studia a zaslouží si vysoké hodnocení.

Práci **doporučuji** k obhajobě a navrhuji známku – v závislosti na výsledku obhajoby – **velmi dobře až výborně**.

V Praze 5. června 2016

Jakub Marek, Ph.D.